

Joanna Orzechowska

Herb i flaga miasta Malborka po 1945 roku

Herb miasta Malborka, ukształtowany za czasów Zakonu Krzyżackiego, przedstawia ceglany mur z blankami i zamkniętą bramą, z trzema wieżami o spiczastych dachach (il. 1). Do 1939 roku w herbie na wieży środkowej, szerszej od pozostałych, widniała tarcza z krzyżem, będąca nawiązaniem do zwierzchniej władzy Zakonu. Po II wojnie światowej, kiedy odgórnie usuwano z herbów miast pozostających w granicach polskich wszystko co kojarzone z poprzednią władzą niemiecką, zdecydowano także o usunięciu z herbu Malborka tarczy z krzyżem. W styczniu 1947 roku Prezydium Miejskiej Rady Narodowej wystąpiło do Miejskiej Rady Narodowej (MRN) z wnioskiem o powzięcie uchwały w sprawie uzasadnienia historyczności herbu miasta i przede wszystkim usunięciu z niego tarczy z krzyżem „znamionującego krzyżactwo”, proponując w to miejsce „orla państwowego, ewentualnie [...] dwa skrzyżowane miecze, jako symbol zwycięstwa grunwaldzkiego nad Krzyżakami, jak również zastąpienie kolorów czarnych na herbie kolorem srebrnym”¹. MRN zajęła się problemem 9 IV 1947 roku². Referujący sprawę herbu kierownik działu ogólnego, Jan Woźniak, powołał się na art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 XII 1927 roku o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach. W rozporządzeniu tym zalecono samorządom posługiwania się godłem składającym się z herbu państwowego i wojewódzkiego, tylko wyjątkowo dopuszczając możliwość używania własnego godła historycznego³. Na tej podstawie J. Woźniak uznał, że Malbork ma

Il. 1. Pieczęć większa średniowieczna

prawo do posługiwania się dotychczasowym herbem, a w wyniku krótkiej dyskusji została powzięta uchwała o następującej treści:

Miejska Rada Narodowa jednomyślnie uchwala w zasadzie przyjąć herb historyczny miasta Malborka, a gdyby to się okazało niemożliwe, obecny herb miasta ze zmianą polegającą na umieszczeniu na tarczy dwóch skrzyżowanych mieczy koloru srebrnego zamiast czarnego krzyża i zastąpienie czarnych pasów na herbie pasami koloru srebrnego i wystąpić do Ministerstwa Administracji Publicznej o zatwierdzenie herbu miejskiego miasta Malborka⁴.

16 XII 1947 roku na posiedzeniu Zarządu Miejskiego postanowiono jednak zmienić powyższą uchwałę⁵. Zmiana wiązała się z decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, zalecającą przyjęcie herbu historycznego, bez uciekania się do stwarzania nowego herbu. Na skutek tej decyzji Zarząd Miejski zwrócił się do Muzeum im. Czartoryskich w Krakowie z prośbą o nadesłanie rysunków lub zdjęć historycznego herbu miasta Malborka. Otrzymał dwie fotografie pieczęci z herbem miasta, uwierzytelniające dokumenty z 1580 roku i z 1754 roku. Wziąwszy pod uwagę, iż herb miasta na pieczęci spod dokumentu z 1580 roku nie posiadał akurat tarczy z krzyżem, Zarząd Miejski postanowił wystąpić do MRN z wnioskiem przyjęcia herbu według tej właśnie pieczęci. W efekcie Prezydium MRN wstrzymało bieg sprawy do czasu otrzymania opisu herbu⁶. W sprawie nadesłania opisu zwrócono się do Biblioteki Miejskiej w Gdańsku⁷.

Do sprawy herbu powrócono na posiedzeniu MRN 15 X 1948 roku⁸. Kierownik Referatu Powiatowego Kultury i Sztuki Franciszek Czubek zaproponował zwrócenie się do prof. Kazimierza Tymienieckiego z Uniwersytetu Poznańskiego w celu uzyskania potrzebnych do opracowania materiałów. Członek Prezydium, Waclaw Nowaczek, zaproponował natomiast powołanie komisji, która zajęłaby się opracowaniem projektu herbu, co zostało jednomyślnie przyjęte⁹. Przewodniczącym komisji został F. Czubek, w jej składzie

⁴ Uchwała nr 99 z posiedzenia MRN odbytego 9 kwietnia 1947 roku.

⁵ APE z/s w Malborku, sygn. 64/15, Protokół nr 12 z posiedzenia Zarządu Miejskiego odbytego 16 grudnia 1947 roku, pkt 8.

⁶ APE z/s w Malborku, sygn. 64/14, Protokół z posiedzenia MRN w Malborku odbytego 20 grudnia 1947 roku.

⁷ W korespondencji z tego okresu nie ma odpowiedzi, która mogłaby być nadesłana przez tę instytucję.

⁸ APE z/s w Malborku, sygn. 64/13, Protokół nr 30 z posiedzenia MRN w Malborku odbytego 15 października 1948 roku, pkt 8.

⁹ Uchwała nr 64 MRN z dnia 15 października 1948 roku.

znaleźli się także: Piotr Józecki – inspektor szkolny, Adolf Kozubal – przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej oraz trzech nauczycieli z Liceum Państwowego: Maria Pisowiczowa, Włodzimierz Potycz i Henryk Lampasiak. Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Miejskiemu, który polecił przygotowanie herbu przewodniczącemu powołanej komisji.

W poszukiwaniu wzorów herbu miasta F. Czubek odbył podróż do Pelplina, Grudziądza oraz Torunia. Relację z tych podróży zdał w piśmie do Zarządu Miejskiego 20 VIII 1949 roku¹⁰. Z pisma dowiadujemy się, iż w Archiwum Diecezjalnym w Pelplinie nie znaleziono żadnych zabytków sfragistycznych, natomiast w Archiwum Miejskim w Grudziądzu dotarto wprawdzie do pieczęci woskowych, jednak tak zatartych, że odczytanie godła i napisu otokowego okazało się niemożliwe. Najbardziej owocną okazała się wizyta w Archiwum w Toruniu, gdzie znajdowały się doskonale zachowane pieczęcie z XVI i XVII wieku. Tutaj też F. Czubek zetknął się z prof. Marianem Gumowskim, badaczem i specjalistą herbów miast polskich, który za honorarium w wysokości 5000 zł wyraził gotowość wykonania odbitek wszystkich pieczęci i przedstawić odpowiednią ekspertyzę. Jak stwierdził w piśmie F. Czubek, jego działania w tym momencie się zakończyły, sugerował, że od M. Gumowskiego „należałoby zażądać odpowiednich podkladek i na tej podstawie ustalić herb”, czyli zlecić mu wykonanie ekspertyzy.

Na posiedzeniu 16 IX 1949 roku Prezydium MRN poleciło Zarządowi Miejskiemu zwrócić się do M. Gumowskiego z wnioskiem o przesłanie historycznych odbitek herbu, celem jego właściwego ustalenia¹¹. Pismo takie zostało wysłane 26 IX z prośbą o wybranie odpowiedniej pieczęci z właściwym herbem miasta Malborka i przedłożenie jej Zarządowi Miejskiemu w Malborku, celem ostatecznego ustalenia właściwego, historycznego herbu¹². Jednocześnie przekazem pocztowym wysłana została kwota 5000 zł.

Jaki był rezultat podjętej współpracy nie wiadomo, nie zachowała się bowiem korespondencja z 1950 roku oraz z lat późniejszych. Wiadomo natomiast, że w latach 1947–1949 Zarząd Miasta posługiwał się pieczęcią z godłem herbowym. Pieczęć o średnicy 35 mm przedstawiała w polu tarczy z herbem z blankowanym murem i trzema wieżami, na środkowej wieży tarcza z krzyżem, jak na większej pieczęci średniowiecznej. W otoku znajdował się napis: * ZARZĄD MIEJSKI * W MALBORKU.

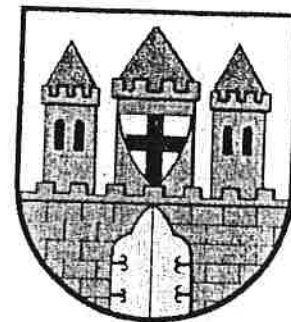
¹⁰ APE z/s w Malborku, sygn. 64/11, *Korespondencja ogólna MRN z 1949 roku*.

¹¹ *Protokół nr 15 z posiedzenia MRN z dnia 16 września 1949 roku*.

¹² Patrz przypis nr 10.

Ustawa z 20 III 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, wprowadziła nowy system administracji miejskiej¹³. Zniosła ona zarząd miejski, samorząd miejski oraz stanowiska burmistrza i wiceburmistrza. W ich miejsce utworzono funkcje przewodniczących Prezydium Powiatowej i Miejskiej Rady Narodowej. Miastom nakazano także posługiwanie się w pieczęciach godłem państwowym. Na urzędowej pieczęci Malborka znalazł się więc orzeł państwowy bez korony z napisem w otoku: PREZYDIUM MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ W MALBORKU.

Do 1962 roku władze miasta nie przejawiały żadnego zainteresowania herbem. Zmianę spowodowało ukazanie się dwóch monumentalnych opracowań, w których znalazło się przedstawienie herbu Malborka. W 1960 roku ukazał się herbarz miast polskich Mariana Gumowskiego¹⁴, w którym opisano herb malborski jako: „widok zamku z bramą forteczną, blankowanym murem i trzema spiczastymi wieżami”¹⁵ (il. 2). Wedle zamieszczonego rysunku wieże były zakończone blankami, na środkowej widniała biała tarcza z czarnym krzyżem. Mury były koloru czerwonego, dachy niebieskie, zamknięta brama srebrna. Wedle autora pieczęcie z takim herbem znane są od XIV wieku, przy czym zamek występuje na nich w różnych odmianach.

Il. 2. Herb Malborka według M. Gumowskiego z 1960 roku

Najważniejsze motywy przyjęte przez M. Gumowskiego utrzymały się w kolejnym, naukowym, a więc dla tamtych czasów także oficjalnym przedstawieniu herbu miasta, w publikacji z 1965 roku, *Miasta polskie w tysiącleciu*¹⁶. Przedstawiony tu herb Malborka różnił się od zamieszczonego w pracy M. Gumowskiego tylko niewielkimi szczegółami¹⁷. Wieże nie były zakończone krenelazem, a ich dachy, oprócz środkowego, były zwieńczone kulami. Kształt dachu wieży środkowej, u M. Gumowskiego spiczasty, nawiązywał swoim kształtem do najstarszej znanej pieczęci średniowiecznej.

¹³ *Ustawa z dnia 20 marca 1959 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej*, Dziennik Ustaw 1950, nr 14, poz. 130.

¹⁴ M. Gumowski, *Herby miast polskich*, Warszawa 1960.

¹⁵ *Ibidem*, s. 230.

¹⁶ *Miasta polskie w tysiącleciu*, pod red. M. Siuchnińskiego, t. 1, Wrocław–Warszawa–Kraków 1965.

¹⁷ *Ibidem*, tabl. XIX.

20 XII 1962 roku na sesji MRN w punkcie 7 porządku obrad, dotyczącym informacji z obsługi ruchu turystycznego w Malborku, przewodniczący Prezydium MRN Szczepan Zmysłowski zwrócił uwagę na nieposiadanie przez miasto jasno ustalonego i zatwierdzonego herbu: „dotychczas przedstawiany przez różne instytucje i przedsiębiorstwa herb posiada trzy wersje: z krzyżem w polu tarczy herbowej, dwoma mieczami lub białym orłem”. Poinformował także, że Prezydium MRN jest w trakcie opracowywania właściwej wersji herbu, którą ma przedstawić w odpowiednim czasie MRN i odpowiednim władzom do zatwierdzenia¹⁸. Efektem tego 13 II 1963 roku Miejska Rada Narodowa zobowiązała Prezydium MRN do zebrania opinii i dokumentów potrzebnych do zatwierdzenia herbu¹⁹. Rok później, 28 II 1964 roku, na sesji MRN Sz. Zmysłowski przedłożył wniosek o zatwierdzenie herbu miasta²⁰. Przedstawiał on schematyczny wizerunek prostego muru z blankami i bramą przysłoniętą częściowo kratą, powyżej trzy wieże o spiczastych dachach. Na środkowej wieży, wyższej od pozostałych, zamiast krzyżackiej tarczy, umieszczono godło państwowe. Herb został przyjęty przez MRN, a jego wizerunek umieszczony w *Wielkiej encyklopedii powszechnej* z 1965 roku²¹.

Zatwierdzony wówczas herb obowiązywał do 1974 roku. 28 XII Muzeum Zamkowe w Malborku wysłało pismo do naczelnika miasta Henryka Chojnowskiego, w załączniku przesyłając propozycję nowego herbu w celu przedstawienia i ewentualnego przyjęcia na sesji²². Głównym inicjatorem oraz twórcą powstałego herbu był Kazimierz Solak – historyk i muzealnik, sprawujący wówczas w Muzeum Zamkowym funkcję kierownika Działu Dokumentacji Naukowej. Propozycję graficzną herbu opracował artysta-plastyk Jerzy Kremp z Pracowni Plastycznej Muzeum Zamkowego (później długoletni dyrektor Powiatowego Ogniska Plastycznego w Malborku²³.

¹⁸ APE z/s w Malborku, sygn. 212/11, *Protokół nr 9/XVII/62 z odbytej zwyczajnej sesji w dniu 20 grudnia 1962 roku, pkt 7.*

¹⁹ APE z/s w Malborku, sygn. 212/12, *Uchwała nr 1/XVIII/63 MRN w Malborku z dnia 13 lutego 1963 roku.*

²⁰ APE z/s w Malborku, sygn. 212/13, *Protokół nr 2/XXIX/64 z odbytej zwyczajnej sesji MRN w dniu 28 lutego 1964 roku, pkt 6.*

²¹ *Wielka encyklopedia powszechna PWN*, t. 6, Warszawa 1965, s. 813.

²² Pismo nr MZ/852/2341/74 z dnia 28 grudnia 1967 roku stanowi załącznik do protokołu nr V/74.

²³ Wszystkie informacje na temat prac prowadzonych nad tworzeniem nowego projektu herbu Malborka, otrzymałam od Jerzego Krempa podczas rozmowy 23 II 2004 roku.

K. Solak dążył do tego, by wizerunek herbu jak najbardziej nawiązywał do czasów polskich. Dlatego proponowany herb opierał się na trzech przedstawieniach herbowych z czasów, gdy miasto należało do państwa polskiego: dwóch z XVI wieku i jednego z XVIII wieku. W uzasadnieniu pisał: „najwcześniejszym przedstawieniem herbu z tego okresu jest tarcza umieszczona na stalli w kościele farnym św. Jana w Malborku, cechy stylistyczne stalli i tarczy herbowej pozwalają na datowanie na I połowę XVI wieku”. Drugie przedstawienie stanowił częściowo uszkodzony herb miasta wykonany w kamieniu, a znajdujący się w zbiorach Muzeum Zamkowego, datowany na II połowę XVI wieku lub początek XVII wieku. Według K. Solaka mógł on być wykonany za Zygmunta III Wazy podczas adaptacji Pałacu Wielkich Mistrzów na rezydencję królów polskich. Trzecie przedstawienie pochodziło z pieczęci z XVIII wieku, zachowanej w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Wszystkie trzy przedstawienia pochodziły z okresu władztwa polskiego w Malborku i posiadały wspólne, zasadnicze elementy składowe herbu. Należały do nich z niewielkimi odmianami stylistycznymi: trzy wieże z wysuniętym do przodu przedbramiem, w którym brama wjazdowa posiada częściowo podniesioną kratę (bronę) oraz rozchodzący się półkoliście mur obronny zakończony krenelażem. Opis herbu był następujący: „na białej tarczy herbowej trzy wieże w kolorze cynobru, zakończone krenelażem, wielobocznym, spiczastym dachem koloru niebiesko-zielonego. Na środkowej wieży, pod krenelażem, tarcza koloru czerwonego z białym orłem. U dołu, przed wieżą środkową, przedbramie z bramą zamkniętą w 2/3 broną w kolorze ugru. Po obu stronach przedbramia półkolisty mur zakończony krenelażem w kolorze cynobru”. Ważnym elementem był powrót do formy herbu z murem zakrzywionym półkoliście. 30 XII 1974 roku władze miasta, kierując się wytycznymi opracowanymi przez Muzeum Zamkowe w Malborku, podjęły jednogłośnie uchwałę w sprawie ustalenia nowego herbu dla miasta²⁴.

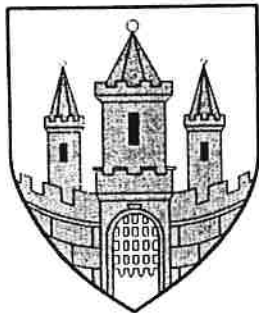
Przedstawienia herbu przyjętego w 1974 roku zachowały się do dzisiaj w różnej formie. Można go jeszcze zobaczyć na witaczu przy wjeździe do Malborka od strony Sztumu. Herb ten znajduje się również w holu dworca kolejowego w Malborku. Z okazji 700-letniej rocznicy nadania praw miejskich w 1976 roku ozdobione były nim plakietki (il. 3). Koło Przewodników Malborskich na swoim sztandarze posiada także pięknie wyhaftowany herb z tamtego okresu.

Do kolejnych zmian w wizerunku herbu doszło po 1990 roku. 8 III 1990 roku ogłoszona została ustawa o samorządzie terytorialnym, dająca

²⁴ APE z/s w Malborku, sygn. 237/1, *Protokół nr V/74 z sesji Miejskiej Rady Narodowej odbytej w dniu 30 grudnia 1974 roku, Uchwała nr V/31/71.*

Il. 3. Plakietka z 1976 roku z herbem miasta

Il. 4. Herb zatwierdzony w 1992 roku

gminom prawo do podejmowania uchwał m.in. w sprawach herbu²⁵. Na podstawie tej ustawy także i w Malborku przystąpiono do prac nad nowym wizerunkiem herbu. Inicjatywa wyszła od radnego Antoniego Pawłowskiego i dyrektora Muzeum Zamkowego, Mariusza Mierzwińskiego, który zlecił wykonanie kilku wersji plastykowi z pracowni plastycznej Muzeum Zamkowego Leopoldowi Wdowiakowi²⁶. Projekty wykonane zostały ręcznie techniką cyrkla z zachowaniem konwencji luków i efektu przestrzenności, a do barwienia posłużył rapitograf. Trzy projekty zostały przekazane dyrektorowi Muzeum Zamkowego, z nich odrzucono projekt zawierający tarczę z orłem w koronie, dwa pozostałe różniły się drobnymi szczegółami (np. wieże z dodaniem krenelaża bądź bez).

27 I 1992 roku wybrany przez radnych jeden z projektów został zatwierdzony jako herb miasta Malborka²⁷ (il. 4). Uchwalony tego samego dnia nowy Statut miasta²⁸ głosił, że herbem miasta jest „wizerunek trzech wież, z których każda zwieńczona jest wielobocznym dachem zakończonym kulą. Wieże otoczone są półkolistym murem z przedbramiem i bramą zamkniętą w 2/3 broną. Wieże i mur zakończone krenelażem”. Podstawowa barwa herbu pozostała niezmieniona w stosunku do wzoru z 1974 roku, zmieniła się natomiast barwa dachów wież: z błękitnozielonej na błękitną oraz okien z brązowego na czarny. Najbardziej istotną zmianą było usunięcie tarczy z godłem państwowym.

Ustanowiony w 1992 roku herb do dzisiaj jest obowiązującym symbolem miasta. Zdobi urzędowe pisma, dyplomy, medale okolicznościowe, koperty, papier firmowy, pojazdy użyteczności publicznej, witacze znajdujące się na granicach miasta (il. 5), okolicznościowe pamiątki.

Zgodnie z uchwałą podjętą przez Radę Miasta Malborka 20 III 1992 roku nazwa miasta oraz jego herb podlegają ochronie²⁹. W związku z tym posługiwanie się nazwą miasta i jego herbem zarówno w nazwach własnych używanych przez podmioty gospodarcze, jak i znakach towarowych i reklamach, bez uzyskania uprzedniej zgody organu samorządowego stało się zabronione.

W 1994 roku ukazała się nowa publikacja poświęcona herbom miast polskich autorstwa A. Plewako i J. Wanaga, prezentująca jeszcze starą wersję herbu³⁰. Herb Malborka opisano jako: „w polu białym czerwony blankowany mur z zamkniętą złotą gotycką bramą i trzema wieżami nakrytymi błękitnymi, stożkowymi dachami. Na środkowej wieży czerwona tarcza z białym polskim orłem”.

Po zatwierdzeniu wizerunku herbu w 1993 roku przystąpiono do prac nad flagą miasta. Prowadzone były one przez naczelnika Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Janusza Biskupskiego. W 1995 roku do prac włączył się pełnomocnik burmistrza ds. turystyki i promocji miasta Józef Pałka, nawiązując kontakt z Polskim Towarzystwem Weksylogicznym w Warszawie (dalej PTW). 20 VI 1995 roku sekretarz PTW, Jacek Skorupski, przekazał informacje na temat dawnej flagi i barw miasta znajdujących się w archiwum³¹. Wskazywał, że według Encyklopedii Brockhousa z lat 70-tych XX wieku flaga Malborka składała się z trzech poziomych pasów: czarnego, białego i czarnego (proporcje ich szerokości 1:2:1). W środku

Il. 5. Witacz z herbem z 1992 roku

²⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, Dziennik Ustaw 1990, nr 16, poz. 94, art. 18.

²⁶ Według informacji L. Wdowiaka, uzyskanych w rozmowie z 20 IV 2004 roku.

²⁷ Archiwum Urzędu Miasta w Malborku, *Protokół XXI Sesji Rady Miasta Malborka odbytej w dniu 27 stycznia 1992 roku*.

²⁸ Archiwum Urzędu Miasta w Malborku, *Uchwała nr 136/XXI/92 Rady Miasta Malborka z dnia 27 stycznia 1992 roku*.

²⁹ Uchwała nr 156/XXIII/92 Rady Miasta Malborka z dnia 20 marca 1992 roku.

³⁰ A. Plewako, J. Wanag, *Herbarz miast polskich*, Warszawa 1994, s. 120.

³¹ Pismo z dnia 30 czerwca 1995 roku zostało zaadresowane do J. Pałki z podpisem sekretarza J. Skorupskiego. Przechowywane jest w teczce z symbolem PBRT/6411/T/96 z dopiskiem „Pisma przychodzące” w pokoju Pełnomocnika Burmistrza ds. Turystyki i Promocji Miasta.

pasa białego umieszczony jest herb miasta. Natomiast wedle „Preussisches Zeitung” z 15 VI 1938 roku barwami Malborka były czarny i biały. Według opinii PTW jedną z podstawowych dróg do ustalenia barw miejskich jest wzięcie ich z herbu miasta. Wówczas zasada ta wyglądałaby następująco:

- barwa główna czerwona (od podstawowej barwy godła), umieszczona w pasie górnym flagi;
- barwa druga biała (od barwy pola tarczy herbowej), umieszczona w dolnym lub środkowym pasie flagi;
- barwa trzecia błękitna lub żółta (od barwy dodatkowej godła), umieszczona w pasie dolnym flagi.

Zdaniem PTW, skomponowana według tych zasad flaga Malborka mogłaby być: czerwono-biała, czerwono-biało-żółta lub czerwono-biało-niebieska. Zaznaczono, iż zasada ta nie jest sztywna i nienaruszalna. Było więc także możliwe przyjęcie barw miasta tylko od kolorów godła, a więc złotej, żółtej, czerwonej i niebieskiej. PTW zasugerowało następujący układ: górny pas czerwony, środkowy pas żółty, dolny pas niebieski. Zachowana została w związku z tym zasada traktowania barwy godła (czerwona) jako głównej (pas górny). Kolejność pozostałych dwóch pasów, ze względów kompozycyjnych powoduje lepszą czytelność flagi i według PTW wydawała się najwłaściwsza.

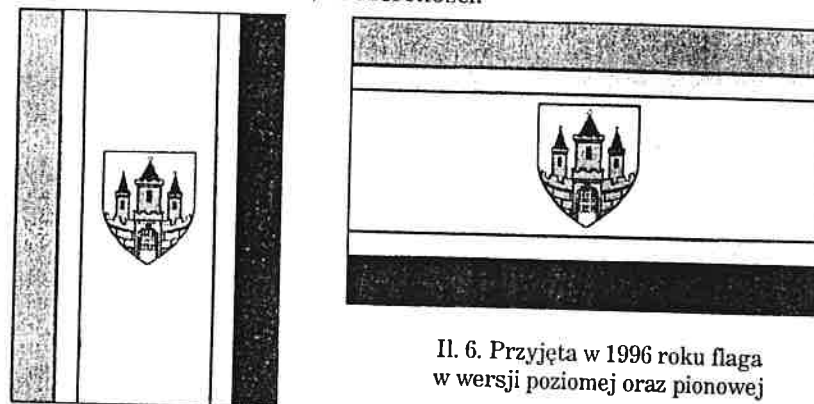
Podane powyżej różne warianty flagi zostały komputerowo opracowane przez J. Pałkę. Powstało także kilka innych projektów flagi, z którymi zapoznana się Komisja Turystyki i Promocji Miasta. Wypracowała ona własny wzór, który został przedstawiony radnym w projekcie uchwały na sesji Rady Miasta 30 V 1996 roku, podczas której jednym z punktów porządku obrad było podjęcie uchwały w sprawie zmian w Statucie Miasta Malborka³². Komisja stała na stanowisku, że pole środkowe – białe powinno być dwa razy szersze niż pozostałe pasy z dołączeniem pasa żółtego. Rozgorzała dyskusja nad tym, czy pasy powinny być oddzielone czarnymi oblamówkami. Pod głosowanie zostały poddane dwa wnioski. Pierwszy o umieszczeniu herbu miasta tylko na białym polu flagi, drugi o oddzieleniu kolorów na fładze czarną obwódka. Większością głosów oba wnioski zostały przyjęte.

Flaga (stosunek szerokości do długości 5:8) składa się z pięciu pasów poziomych w następującym układzie od góry:

- pas czerwony stanowi 2/12 szerokości flagi;
- pas żółty stanowi 1/12 szerokości flagi;

³² Protokół z XXV sesji Rady Miasta Malborka z dnia 30 maja 1996 roku, pkt 5b.

- pas biały stanowi 6/12 szerokości flagi;
- pas żółty stanowi 1/12 szerokości flagi;
- pas niebieski stanowi 2/12 szerokości.

Il. 6. Przyjęta w 1996 roku flaga w wersji poziomej oraz pionowej

W środku pola flagi (pasa białego) umieszczony jest herb Malborka na tarczy o wysokości 5/12 szerokości flagi. Flaga może być używana również w wersji pionowej, przy czym nie musi mieć proporcji 5:8, barwa główna jest wówczas z lewej strony (il. nr 6).

Kolejna zmiana w Statucie, wprowadzona w 1996 roku, dotyczyła wzorów insygniów przewodniczącego rady miasta i burmistrza miasta. W imieniu Komisji Turystyki i Promocji Miasta potrzebę posiadania insygniów przez władze miasta przedstawiła radna Beszczyńska. Komisja ta zaopiniowała pozytywnie przedstawione radnym wzory insygniów. Radny Rogacki wystąpił z wnioskiem, aby orły oparte o herb posiadały korony. O tym, że nie są to orły, lecz gryfy, które nie posiadają korony poinformował radny Gardzielewski. Wysunięta została także propozycja umieszczenia na insygniach zamiast herbu miasta wizerunku Ratusza Staromiejskiego. Ostatecznie jedyną wprowadzoną i przyjętą przez większość radnych poprawką było uzupełnienie napisu na insygniach przewodniczącego rady miasta, tak jak to jest na insygniach burmistrza, czyli napis: PRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA.

Materiał, z którego zostały wykonane insygnia, to srebro próby 0,925 patynowane, całość to praca ręczna złotniczo-grawerska o wadze 340 gramów.

Na sesji Rady Miasta odbytej 30 V 1996 roku, jednym z punktów porządku obrad było podjęcie uchwały w sprawie zmian w Statucie Miasta Malborka³³.

³³ Protokół z XXV sesji Rady Miasta Malborka z dnia 30 maja 1996 roku, pkt 5b.

Projekt uchwały wniósł kolejno trzy kwestie: wzór flagi Malborka, wzory insygniów przewodniczącego rady miasta i burmistrza Miasta oraz wzór hejnału miasta.

Ostatnia zmiana w Statucie dotyczyła ustanowienia hejnału Malborka. Sprawa hejnału omówiona została przez naczelnika Komisji Oświaty, Kultury i Sportu – J. Biskupskiego. Inicjatorem powstania hejnału był przewodniczący rady miasta Marian Cegielski. J. Biskupski podjął w tamtym czasie działania, w wyniku których muzyk i kompozytor, Jerzy Kopczyński – instruktor muzyczny z Młodzieżowego Domu Kultury w Malborku, opracował sześć wersji hejnału. Pozytywnie zaopiniowana została czwarta z kolei propozycja melodii hejnału, która następnie czterokrotnie została odtworzona radnym na sesji. W wyniku głosowania Rada jednogłośnie przyjęła propozycję melodii hejnału miasta Malborka. Autor hejnału zrzekł się honorarium i oddał prawa autorskie miastu. Swoje podziękowanie radni oraz zebrani wyrazili w formie oklasków. Nadmienić należy, że wykonawcą hejnału odtwarzanego na trąbce jest trębacz-hejnalista z Nowego Stawu, Andrzej Pałka – laureat wielu ogólnopolskich przeglądów i konkursów.

Warto w tym miejscu wspomnieć również o nowym znaku promocyjnym miasta – logo, który został ustanowiony 13 III 2003 roku³⁴. Jest on

Il. 7. Logo Malborka

zbudowanym z „logotypu »MALBORK« oraz z elementów graficznych w postaci fali symbolizującej rzekę oraz charakterystycznych wież stanowiących nierozdzielny element panoramy zamku” (il. 7). Kolorystyka znaku to: niebieski oraz czerwony. W uzasadnieniu powołano się na art. 3 ustawy z dnia 21 XII 1978 roku o odznakach i mundurach, według które-

go jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego danej jednostki, własne herby, flagi, emblematy oraz insygnia i inne symbole. Zgodnie z tym przepisem do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach herbu i innych symboli gminy.

Znak promocyjny miasta został uchwalony decyzją Zarządu Miasta z dnia 19 XI 2002 roku po przyjęciu Programu Produktu Turystycznego Miasta Malborka, którego znak promocyjny i jego identyfikacja wizualna jest integralną częścią.

³⁴ Uchwała nr 35/VI/2003 Rady Miasta Malborka z dnia 13 marca 2003 roku.

Studentka Teli historyczne

J. B.

Gdańsk 2006 r. d.